

Posudek vedoucího diplomové práce
na

OLGA CHARVÁTOVÁ

Analýza christologie a soteriologie J. Pospíšila

Katedra systematické teologie KTF

UK v Praze

Práce z dogmatické teologie

Předložená diplomová práce má celkem 67 stran textu a je rozčleněna do úvodu, tří kapitol a závěru. Již na tomto místě je třeba vyzdvihnout skutečnost, že autorka si vybrala téma analytické se zaměřením na dějiny české teologie, což je velmi aktuální, protože 40 let komunistické totality přerušila kontinuitu normálního vývoje a dnes je třeba „opět navázat na přetrženou nit“. Česká teologie musí nalézt své místo v dějinách a svou vlastní identitu.

V úvodu nás autorka seznamuje s důvody i procesem volby tématu. Dovolím si však podotknout na nešťastnou větu na str. 8. „Neexistuje žádná ucelená monografie této osoby“ – autorka chce říci, že neexistuje žádná monografie o J. Pospíšilovi. Na posledním řádku s. 8 má být místo „podrobil“ – „podrobit“. Autorka si jasně uvědomuje odlišnou historickou situaci J. Pospíšila a člověka počátku 21. století. Snad by mohla poněkud podrobněji prezentovat strukturu své práce a zmínit se také o použité metodě. Není zvykem číslovat úvod jako první kapitolu!

V první kapitole se dozvídáme o historickém kontextu života J. Pospíšila a především o jeho osudech a díle. Dlužno podotknout, že autorka zde prokázala schopnost vyhledávat a propojovat informace. Kladně je nutno hodnotit i stručnou prezentaci hlavních děl J. Pospíšila. Kriticky je nutno hodnotit grafickou stránku celé práce: jednak nejsou odděleny delší citace od vlastního textu, jednak se zde setkáváme s odlišnou velikostí písma na některých stranách, což působí poněkud rušivě.

Druhá kapitola pojednává o christologii J. Pospíšila obecně. Autorka správně nejprve prezentuje celkovou strukturu díla, použitý jazyk. Správně hodnotí tuto christologii jako převážně filosofickou (s. 31). Když hovoří o „klasickém manuálu“ (s. 34), autorka přebírá mé hodnocení, ale dopouští se určité nepřesnosti. Chybou manuálu nebylo rozdělení na traktáty, nýbrž to, že se vytratilo propojení jednotlivých témat, chyběl jednotný architektonický princip reflexe.

Třetí kapitola pojednává o christologii a soteriologii J. Pospíšila takovým způsobem, že autorka probírá a hodnotí jednotlivá témata. Nejprve se věnuje christologickým titulům, což je velmi užitečné. Nikdo zatím tuto analýzu v daném díle neprovedl. Následně pojednává o pramenech. Možná by bylo vhodnější začlenit analýzu pramenů do třetí kapitoly, protože se jedná o obecnější záležitost. Cenné je to, že autorka předkládá přesný počet citací. Z tohoto přehledu jasně vysvítá, že J. Pospíšil upřednostňoval Janovo evangelium. Ve třetím bodu této kapitoly se analyzuje problematika preexistence (s. 58n). Osobně mne těší, že J. Pospíšil tento ne právě vhodný termín nepoužíval. Naskytá se však otázka, jak se tento myslitel vyrovnával s problematikou „změny v Bohu“ ve spojitosti s tématem vtělení Slova. Charvátová dále správně poznamenává, že J. Pospíšil používal slovo „vtělení“ pouze pro označení vlastního aktu vtělení. Zajímavé je také to, že tento autor četl Flp 2,6-8 jednak v souvislosti s vtělením, jednak v souvislosti s Kristovým pozemským životem. Intuitivně tak předjímal to, k čemu došla exegeze v pozdější době. Otázka Ježíšova vědění je prezentována srozumitelně a

vyplývá z ní, že J. Pospíšil inklinoval k christologii Logos-sarx, jak o několik stran dále Charvátová správně podotýká (s. 67). Na straně 63 je nevhodné slovo „mimino“, které by bylo třeba nahradit spisovnějším výrazem. V posledním oddílu třetí kapitoly se autorka zabývá soteriologií. Této náročné tématice však věnuje necelé dvě strany, což je bohužel jen málo uspokojující. Není tedy divu, že v závěru se o soteriologii J. Pospíšila moc nehovoří.

Celkové hodnocení:

Předložená práce byla zpracována samostatně a obsahuje novinky, ale také nedostatky (nevypracovaná analýza soteriologie, jazyková stránka práce je poněkud slabší). Také rozsah práce je na samé hranici únosnosti. Z uvedených důvodů navrhuji hodnocení: 2-3.

Kontrolní otázka: Problematika nepřipustných pojetí soteriologického významu Kristova kříže.

V Praze 8. 5. 2005

Prof. Ctirad Václav Pospíšil Th.D.

